

CURTEA SUPREMĂ DE JUSTIȚIE

DECIZIE

cu privire la respingerea recursului declarat de către Serghei Evstigneev și admiterea recursului declarat de către avocatul Alexandru Savva, în interesele Elenei Cazac,

în cauza civilă, intentată la cererea de chemare în judecată depusă de către Elena Cazac împotriva lui Serghei Evstigneev cu privire la repararea prejudiciului material, încasarea dobânzii de întârziere și compensarea cheltuielilor de judecată,

împotriva deciziei din 01 decembrie 2022 a Curții de Apel Chișinău, prin care s-au respins cererile de apel depuse de Elena Cazac și de Serghei Evstigneev și s-a menținut hotărârea din 05 mai 2022 a Judecătoriei Chișinău, sediul Centru,

(Dosarul nr. 2ra-99/23

Nr. 2-21056838-01-2ra-23012023)

Nerespectarea obligației de a determina corect legea aplicabilă în fazele procesuale de fond și de apel reprezintă o eroare judiciară. Sarcina identificării cadrului legal nu aparține exclusiv părții reclamante, dar în principal, instanțelor de judecată. Dobânda de întârziere potrivit art.2025 alin.(6) din Codul de procedură civilă, se încasează de la depunerea acțiunii, dacă aceasta nu a fost precedată de o somație.

Au examinat anterior cauza judecătorei:

Prima instanță: Judecătoria Chișinău, sediul Centru (Nadejda Mazur)

Instanța de apel: Curtea de Apel Chișinău (Nelea Budăi, Ina Dutca, Denis Băbălău)

07 noiembrie 2025

Textul corespunde originalului

Examinând în ședința de judecată publică recursurile declarate de către avocatul Alexandru Savva, în interesele Elenei Cazac și de către Serghei Evstigneev,

Curtea Supremă de Justiție, în completul compus din
Stela Procopciuc, *Președinte*,
Ion Munteanu,
Gheorghe Stratulat, *judecători*,

constată următoarele:

ÎN FAPT

1. La 15 aprilie 2021, Elena Cazac a depus o cerere de chemare în judecată împotriva lui Serghei Evstigneev privind repararea prejudiciului material.

2. În motivarea acțiunii a indicat că în luna septembrie 2019, Serghei Evstigneev a furat de la parcare automobilul reclamantei de model XXXXX AXXX, n/î XXX XX (anul fabricării XXX) cauzându-i astfel un prejudiciu material și moral considerabil.

3. A arătat că prin sentința din 31 iulie 2020 a Judecătoriei Chișinău, sediul Buiucani, Serghei Evstigneev a fost recunoscut vinovat de comiterea infracțiunii prevăzute de art.XX alin. (X), lit. X) din Codul Penal. Totodată, cu aplicarea prevederilor art. 364¹ din Codul de procedură penală, fiind admisă, în principiu, acțiunea civilă formulată de Elena Cazac.

4. Prin decizia din 03 noiembrie 2020 a Curții de Apel Chișinău, s-a admis cererea de apel declarată de Elena Cazac, s-a casat în parte sentința din 31 iulie 2020 a Judecătoriei Chișinău, sediul Buiucani și s-a încasat de la Serghei Evstigneev în beneficiul Elenei Cazac prejudiciul moral, fără încasarea prejudiciului material.

5. A opinat că pârâtul urmează să-i repare prejudiciul material cauzat, în rezultatul acțiunilor ilegale săvârșite de Serghei Evstigneev, prin dispunerea încasării de la persoana vinovată a sumei de 59 345,00 de lei, ce constituie prețul de piață a automobilului XXXX AXXX, n/î XX XX, care îi aparține cu drept de proprietate, ținând cont că Elena Cazac nu este interesată de repararea în natură a bunului furat și deteriorat de către pârât. Totodată, a menționat că este disponibilă să transmită în proprietatea lui Serghei Evstigneev resturile (rămășițele) automobilului XXXXX A168, n/î XX XXX.

6. În urma concretizării cerințelor, reclamanta a solicitat încasarea de la Serghei Evstigneev în beneficiul Elenei Cazac a sumei de 59 345,00 de lei cu titlu de prejudiciu material, suma de 230,00 de lei suportate în legătură cu obținerea informației de la IP „ASP”, suma de 2800,00 de lei cu titlu de cheltuieli suportate pentru efectuarea raportului de expertiză, suma de 6500,00 de lei cu titlu de cheltuieli de asistență juridică pentru serviciile de asistență juridică suportate în cadrul cauzei penale, suma de 18 598,95 de lei cu titlu de dobândă de întârziere, calculată pentru perioada 02 octombrie 2019 – 11 aprilie

2022 și compensarea cheltuielilor de judecată suportate în legătură cu examinarea prezentei cauze.

POZIȚIA PRIMEI INSTANȚE

7. Prin hotărârea din 05 mai 2022 a Judecătorei Chișinău, sediul Centru, s-a admis parțial cererea de chemare în judecată depusă de Elena Cazac. S-a încasat de la Serghei Evstigneev în beneficiul Elenei Cazac suma de 59 345,00 de lei cu titlu de prejudiciu material, suma de 6932,62 de lei cu titlu de dobândă de întârziere pentru perioada 11 aprilie 2021 – 11 aprilie 2022, cheltuielile de asistență juridică în sumă de 10500,00 de lei, cheltuielile pentru expertiză în sumă de 2800,00 de lei, cheltuielile suportate pentru obținerea informației de la IP „ASP” în sumă de 230,00 de lei. În rest, cerința privind încasarea sumei de 11 666,33 de lei cu titlu de dobândă de întârziere s-a respins ca neîntemeiată (f.d. 189, 196/200, Vol.I).

EXERCITAREA CĂII DE ATAC ÎN ORDINE DE APEL

8. La 10 mai 2022, avocatul Alexandru Savva, acționând în interesele Elenei Cazac a declarat apel nemotivat împotriva hotărârii din 05 mai 2022 a Judecătorei Chișinău, sediul Centru (f.d.193, Vol.I), iar, la 02 august 2022, prin intermediul oficiului poștal (f.d.227, Vol.I), a depus motivarea apelului prin care a solicitat admiterea acestuia, casarea parțială a hotărârii primei instanțe și anume în partea pretențiilor respinse, rejudecarea cauzei și emiterea unei noi hotărâri de admitere integrală a acțiunii (f.d. 205/208, Vol.I).

9. La 25 mai 2022, Serghei Evstigneev a declarat apel nemotivat împotriva hotărârii din 05 mai 2022 a Judecătorei Chișinău, sediul Centru (f.d.194, Vol.I), iar, la 26 septembrie 2022, prin intermediul Direcției de evidență și documentare procesuală a Curții de Apel Chișinău, a depus motivarea apelului prin care a solicitat admiterea acestuia, casarea hotărârii primei instanțe, rejudecarea cauzei și emiterea unei noi hotărâri, prin care acțiunea să fie respinsă integral (f.d.237, Vol.I).

POZIȚIA INSTANȚEI DE APEL

10. Prin decizia din 01 decembrie 2022 a Curții de Apel Chișinău, s-au respins apelurile declarate de către Elena Cazac și de către Serghei Evstigneev și s-a menținut hotărârea din 05 mai 2022 a Judecătorei Chișinău, sediul Centru. S-a încasat de la Serghei Evstigneev în beneficiul Elenei Cazac dobânda de întârziere în sumă de 1685,80 de lei pentru perioada 06 mai 2022-02 august 2022 (f.d. 10, 11/19, Vol.II).

EXERCITAREA CĂII DE ATAC ÎN ORDINE DE RECURS

11. La 03 decembrie 2022, prin intermediul oficiului poștal (f.d.28, Vol.II), avocatul Alexandru Savva, acționând în interesele Elenei Cazac, a depus cerere de recurs împotriva deciziei 01 decembrie 2022 a Curții de Apel Chișinău și a hotărârii din 05 mai 2022 a Judecătorei Chișinău, sediul Centru, solicitând admiterea acesteia, casarea actelor de dispoziție emise de către prima instanță și instanța de apel în partea pretențiilor respinse, cu emiterea unei noi decizii prin care cererea de chemare în judecată să fie admisă integral.

11.1. În motivarea recursului a invocat că instanțele ierarhic inferioare au aplicat eronat dispozițiile art. 2025 alin. (6) din Codul civil, or, somațiile înaintate de Elena Cazac, în principiu, au constituit o dovadă în plus a bunei sale credințe, pe când refuzul vehement al lui Serghei Evstigneev de reparare a prejudiciului s-a manifestat atât în cadrul cauzei penale, cât și în cadrul cauzei civile pendinte.

11.2. De asemenea, a notat că în cadrul cauzei penale, Elena Cazac și-a manifestat intenția de reparare a prejudiciului material, fapt cunoscut lui Serghei Evstigneev, însă, ignorat de acesta, optând la anumite tentative de eschivare de la repararea prejudiciului cauzat.

11.3. A mai menționat că, atât instanța de fond, cât și cea de apel nu au stabilit toate circumstanțele care au importanță pentru soluționarea cauzei, ceea ce a dus la aplicarea eronată a normei de drept material, cât și procedural.

12. La 31 ianuarie 2023, Serghei Evstigneev a depus cerere de recurs împotriva deciziei 01 decembrie 2022 a Curții de Apel Chișinău, solicitând admiterea acesteia, casarea actelor de dispoziție emise de prima instanță și instanța de apel în partea pretențiilor admise, cu emiterea unei noi decizii prin care cererea de chemare în judecată să fie respinsă integral.

12.1. În motivarea recursului, recurentul a reiterat motivele de fapt și de drept anterior expuse și recurentul a mai invocat că nu este de acord cu hotărârea contestată, deoarece instanța ierarhic inferioară la adoptarea acesteia nu a constatat și elucidat pe deplin circumstanțele care au importanță pentru soluționarea cauzei, a aplicat eronat normele de drept material și procedural.

TERMENUL DE DECLARARE A RECURSURILOR

13. Art. 434 din Codul de procedură civilă, stabilește că:

„Recursul se declară în termen de 2 luni de la data comunicării hotărârii sau a deciziei integrale, dacă legea nu prevede altfel. Termenul de 2 luni este termen de decădere și nu poate fi restabilit.

14. Așadar, cu referire la termenul de depunere a recursului, instanța de recurs menționează că, Curtea de Apel Chișinău a pronunțat dispozitivul deciziei în ședință publică la 01 decembrie 2022 (f.d. 108, vol.II).

Totodată, din conținutul scrisorii de expediere a actului judecătoresc nr.233 (f.d. 24, Vol.II), rezultă că, la 11 ianuarie 2023, prin intermediul oficiului poștal, Curtea de Apel Chișinău a expeditat în adresa avocatului Nicolai Vișnevski, care reprezenta interesele lui Serghei Evstigneev, cât și în adresa avocatului Alexandru Savva, care reprezenta interesele Elenei Cazac, copia deciziei integrale din 01 decembrie 2022, însă, date privind recepționarea acesteia lipsesc la dosar.

15. Astfel, Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție notează că, recursurile depuse de către Elena Cazac, reprezentată de avocatul Alexandru Savva, la 03 decembrie 2022, cât și de către Serghei Evstigneev, la 31 ianuarie 2023, se încadrează în termenul prevăzut de art. 434 alin. (1) din Codul de procedură civilă.

ASPECTE DE PROCEDURĂ ÎN ORDINE DE RECURS

16. Curtea Supremă de Justiție, prin intermediul oficiului poștal, la 23 ianuarie 2023, a expediat în adresa lui Serghei Evstigneev, copia recursului declarat de către avocatul Alexandru Savva, care acționează în numele și interesele Elenei Cazac, iar, la 24 februarie 2023, a expediat în adresa avocatului Alexandru Savva, care acționează în interesele Elenei Cazac, copia recursului declarat de către Serghei Evstigneev, creând astfel participanților la proces condiții egale de a cunoaște modul de derulare a procedurii în recurs, cât și le-a acordat, întru asigurarea respectării principiilor contradictorialității și disponibilității în drepturi, posibilitatea de depunere a referinței, fapt ce se confirmă prin scrisorile de însoțire anexate la materialele dosarului (f.d. 31; 52, Vol.II).

17. Prin încheierea din 16 iulie 2025 a Curții Supreme de Justiție s-a amânat examinarea admisibilității recursurilor declarate de către avocatul Alexandru Savva, în numele și interesele Elenei Cazac, și de către Serghei Evstigneev, împotriva deciziei din 01 decembrie 2022 a Curții de Apel Chișinău, pentru data de 08 septembrie 2025, ora 14:00, cu invitarea participanților la proces în ședință de judecată (f.d.134/137, Vol.II).

POZIȚIA PĂRȚILOR ÎN ȘEDINȚA DE JUDECATĂ

18. În ședința de judecată reprezentantul recurenteii Elena Cazac, avocatul Alexandru Savva a susținut recursul în sensul declarat, solicitând admiterea cererii de recurs, casarea actelor de dispoziție emise de către prima instanță și instanța de apel în partea pretențiilor respinse, cu emiterea unei noi decizii prin care cererea de chemare în judecată să fie admisă integral, iar, recursul declarat de Serghei Evstigneev să fie respins ca neîntemeiat.

19. În ședința de judecată reprezentantul intimatului Serghei Evstigneev, avocatul Nicolai Vișnevski a susținut recursul declarat de clientul său, în sensul formulat, solicitând casarea actelor de dispoziție emise de prima instanță și instanța de apel în partea pretențiilor admise, cu emiterea unei noi decizii prin care cererea de chemare în judecată să fie respinsă integral, și respingerea recursului declarat de către avocatul Alexandru Savva, în numele și interesele Elenei Cazac.

LEGISLAȚIA RELEVANTĂ

20. Prin Legea nr. 246 din 31 iulie 2023 pentru modificarea unor acte normative (modificarea cadrului normativ conex reformei Curții Supreme de Justiție) au fost operate modificări în Codul de procedură civilă, care au intrat în vigoare la 01 septembrie 2023. În conformitate cu prevederile art. XI alin. (3) din Legea nr. 246 din 31 iulie 2023, recursurile depuse la Curtea Supremă de Justiție până la data intrării în vigoare a prezentei legi vor fi examinate în baza temeiurilor în vigoare la data depunerii recursului. Din sensul normei de drept enunțate, urmează că legiuitorul a optat pentru principiul aplicării imediate a noilor reglementări procedurale, cu excepția temeiurilor în baza cărora se vor

examina recursurile depuse la Curtea Supremă de Justiție până la data intrării în vigoare a prezentei legi.

21. În această consecvență, se deduce că admisibilitatea recursurilor declarate de Elena Cazac, reprezentată de avocatul Alexandru Savva, și de către Serghei Evstigneev împotriva deciziei din 01 decembrie 2022 a Curții de Apel Chișinău, va fi examinată în baza temeiurilor stipulate în redacția art. 432 din Codul de procedură civilă, în vigoare până la 01 septembrie 2023.

22. Art. 429 din Codul de procedură civilă, prevede că:

„(1) Pot fi atacate cu recurs deciziile pronunțate de curțile de apel în calitatea lor de instanțe de apel, cât și hotărârile pronunțate de curțile de apel.”

23. Art. 431 din Codul de procedură civilă, reglementează că:

„(1) Examinarea recursului împotriva deciziilor instanțelor de apel ține de competența Curții Supreme de Justiție. (2) Asupra admisibilității recursului decide un complet din 3 judecători. (3) Recursul considerat admisibil se examinează într-un complet din 3, 5 sau 9 judecători ai Curții Supreme de Justiție. (4) Judecătorii care au examinat admisibilitatea recursului pot participa și la examinarea recursului în cauză.”

24. Art.13 alin. (5¹) al Legii nr.64 din 30 martie 2023 cu privire la Curtea Supremă de Justiție (introdus prin LP224 din 31 iulie 24, MO3161-363/2024 art.569; în vigoare 16 august 24), stabilește că:

„Până la începerea activității Curții Supreme de Justiție în noua componentă, președintele Curții formează completele de judecată. Curtea Supremă de Justiție va examina în complete de 3 judecători cererile de recurs, cererile de recurs în anulare și cererile de revizuire, care au fost inițial repartizate spre examinare completelor din 5 judecători. Acestea vor fi examinate de completul de judecători din care face parte judecătorul raportor.”

25. Art. 440 alin.(3) din Codul de procedură civilă (în redacția Legii la momentul examinării prezentului recurs), stipulează că:

„(3) Dacă este considerat admisibil, completul examinează recursul în fond.”

26. Art. 442 alin.(1) și (3) din Codul de procedură civilă (în redacția Legii la momentul examinării prezentului recurs), reglementează că:

„(1) Judecând recursul declarat împotriva deciziei date în apel, instanța verifică, în limitele invocate în recurs, legalitatea hotărârii contestate prin prisma temeiurilor prevăzute la art.432.

(3) Instanța de recurs este obligată să se pronunțe asupra tuturor motivelor esențiale invocate în recurs.”

27. Art. 444 din Codul de procedură civilă (în redacția Legii la momentul examinării prezentului recurs), prevede că:

„Recursul considerat admisibil se examinează fără înștiințarea și audierea participanților la proces, cu excepția recursului în care se invocă întemeiat art.432 alin.(1) lit.b) și e). Completul poate decide și în alte cazuri invitarea participanților în ședință pentru a se pronunța cu privire la recursul considerat admisibil.”

28. Art. 432 alin. (2) din Codul de procedură civilă, în vigoare la data depunerii recursului reglementează că:

„Se consideră că normele de drept material au fost încălcate sau aplicate eronat în cazul în care instanța de judecată: a) nu a aplicat legea care trebuia să fie aplicată; b) a aplicat o lege care nu trebuia să fie aplicată; b1) a aplicat o lege care a fost declarată neconstituțională; c) a interpretat în mod eronat legea; d) a aplicat în mod eronat analogia legii sau analogia dreptului.”

29. Art. 432 alin. (3) din Codul de procedură civilă, în vigoare la data depunerii recursului reglementează că:

„Se consideră că normele de drept procedural au fost încălcate sau aplicate eronat în cazul în care: a) cauza a fost judecată de un judecător care nu avea dreptul să participe la judecarea ei; b) cauza a fost judecată în absența unui participant la proces căruia nu i s-a comunicat locul, data și ora ședinței de judecată; c) în judecarea cauzei au fost încălcate regulile privind limba de desfășurare a procesului; d) instanța a soluționat problema drepturilor unor persoane care nu au fost implicate în proces; e) în dosar lipsește procesul-verbal al ședinței de judecată; f) hotărârea a fost pronunțată cu încălcarea competenței jurisdicționale.”

30. Art.432 alin.(4) din Codul de procedură civilă, în vigoare la data depunerii recursului, reglementează că:

„Săvârșirea altor încălcări decât cele indicate la alin. (3) constituie temei de declarare a recursului doar în cazul și în măsura în care acestea au dus sau ar fi putut duce la soluționarea greșită a cauzei sau în cazul în care instanța de recurs consideră că aprecierea probelor de către instanța judecătorească a fost arbitrară, sau în cazul în care erorile comise au dus la încălcarea drepturilor și libertăților fundamentale ale omului.”

31. Art.238 alin.(2) din Codul de procedură civilă, stabilește că:

„(2) Completul de judecată deliberază, sub conducerea președintelui ședinței, toate problemele prevăzute de lege care urmează să fie soluționate, apreciază probele, determină circumstanțele și caracterul raportului juridic dintre părți, legea aplicabilă soluționării cauzei și admiterea acțiunii. Fiecare problemă urmează să fie pusă astfel încât să se poată da un răspuns afirmativ sau negativ.”

32. Art.240 alin.(1), (3) din Codul de procedură civilă, prevede că:

„(1) La deliberarea hotărârii, instanța judecătorească apreciază probele, determină circumstanțele care au importanță pentru soluționarea cauzelor, care au fost sau nu stabilite, caracterul raportului juridic dintre părți, legea aplicabilă soluționării cauzei și admisibilitatea acțiunii.

(3) Instanța judecătorească adoptă hotărârea în limitele pretențiilor înaintate de reclamant.”

33. Art.241 alin.(5) din Codul de procedură civilă, stabilește că:

„(5) În motivare se indică: circumstanțele cauzei, constatate de instanță, probele pe care se întemeiază concluziile ei privitoare la aceste circumstanțe, argumentele invocate de instanță la respingerea unor probe, legile de care s-a călăuzit instanța.”

34. Art.373 din Codul de procedură civilă, reglementează că:

„(1) Instanța de apel verifică, în limitele cererii de apel, ale referințelor și obiecțiilor înaintate, legalitatea și temeinicia hotărârii atacate în ceea ce privește constatarea circumstanțelor de fapt și aplicarea legii în primă instanță. (2) În limitele apelului, instanța de apel verifică circumstanțele și raporturile juridice stabilite în hotărârea primei instanțe, precum și cele care nu au fost stabilite, dar care au importanță pentru soluționarea cauzei, apreciază probele din dosar și cele prezentate suplimentar în instanță de apel de către participanții la proces. (3) În cazul în care motivarea apelului nu cuprinde argumente sau dovezi noi, instanța de apel se pronunță în fond, numai în temeiul celor invocate în primă

instanță. (5) Instanța de apel este obligată să se pronunțe asupra tuturor motivelor invocate în apel.”

35. Art.390 din Codul de procedură civilă, prevede că:

„(1) Decizia instanței de apel trebuie să conțină: e) motivele concluziilor instanței de apel și referirea la legea guvernantă; f) concluziile instanței de apel în urma examinării apelului. (2) În cazul respingerii apelului, instanța de apel este obligată să indice în decizie motivele respingerii.”

36. Art. 445 din Codul de procedură civilă, reglementează că:

„(1) Instanța, după ce judecă recursul, este în drept: e) să admită recursul și să modifice decizia instanței de apel și/sau hotărârea primei instanțe.”

37. Art. 117 alin.(1) din Codul de procedură civilă, prevede că:

„Probe în cauze civile sânt elementele de fapt, dobândite în modul prevăzut de lege, care servesc la constatarea circumstanțelor ce justifică pretențiile și obiecțiile părților, precum și altor circumstanțe importante pentru justa soluționare a cauzei.”

38. Art. 118 alin.(1) din Codul de procedură civilă, prevede că:

„Fiecare parte trebuie să dovedească circumstanțele pe care le invocă drept temei al pretențiilor și obiecțiilor sale dacă legea nu dispune altfel.”

39. Art. 121 din Codul de procedură civilă, reglementează că:

„Instanța judecătorească reține spre examinare și cercetare numai probele pertinente care confirmă, combat ori pun la îndoială concluziile referitoare la existența sau inexistența de circumstanțe, importante pentru soluționarea justă a cazului.”

40. Art.123 alin.(3) și (6) din Codul de procedură civilă, prevede că:

„(3) Sentința pronunțată de instanța judecătorească într-o cauză penală, rămasă irevocabilă, este obligatorie pentru instanța chemată să se pronunțe asupra efectelor juridice civile ale actelor persoanei împotriva căreia s-a pronunțat sentința numai dacă aceste acte au avut loc și numai în măsura în care au fost săvârșite de persoana în cauză. (6) Faptele invocate de una din părți nu trebuie dovedite în măsura în care cealaltă parte nu le-a negat.”

41. Art. 130 alin. (1) din Codul de procedură civilă, statuează că:

„Instanța judecătorească apreciază probele după intima ei convingere, bazată pe cercetarea multiaspectuală, completă, nepărtinitoare și nemijlocită a tuturor probelor din dosar în ansamblul și interconexiunea lor, călăuzindu-se de lege.”

42. Art.82 alin.(1) din Codul de procedură civilă, prevede că:

„Cheltuielile de judecată se compun din taxa de stat și din cheltuielile de judecare a cauzei.”

43. Art. 90 lit. g), i) și l) din Codul de procedură civilă, prevede că:

„Din cheltuielile de judecare a cauzei fac parte: cheltuielile de efectuare a expertizei; cheltuielile de asistență juridică; alte cheltuieli necesare, suportate de instanță și de participanții la proces.”

44. Art. 94 alin.(1) din Codul de procedură civilă, reglementează că:

„Instanța judecătorească obligă partea care a pierdut procesul să plătească, la cerere, părții care a avut câștig de cauză cheltuielile de judecată. Dacă acțiunea reclamantului a fost admisă parțial, acestuia i se compensează cheltuielile de judecată proporțional părții admise din pretenții, iar pârâtului - proporțional părții respinse din pretențiile reclamantului.”

45. Art. 96 alin. (1) din Codul de procedură civilă, prevede că:

„Instanța judecătorească obligă partea care a pierdut procesul să compenseze părții care a avut câștig de cauză cheltuielile de asistență juridică, în măsura în care acestea au fost reale, necesare și rezonabile.”

46. Art.942 alin.(1)-(2) din Codul civil, prevede că:

„(1) În cazul în care o sumă de bani nu este plătită la scadență, creditorul are dreptul la dobândă de întârziere pentru suma respectivă din data imediat următoare scadenței plății pînă la data în care s-a efectuat plata, la rata prevăzută la alin.(2) ori la o altă rată prevăzută de dispozițiile legale speciale.

(2) Rata dobînzii de întârziere este egală cu rata prevăzută la art.874 plus 5 puncte procentuale pe an, în cazul în care debitorul este un consumator, sau 9 puncte procentuale pe an, în celelalte cazuri.”

47. Art.1998 alin.(1) din Codul civil, stabilește că:

„(1) Cel care acționează față de altul în mod ilicit, cu vinovăție este obligat să repare prejudiciul patrimonial, iar în cazurile prevăzute de lege, și prejudiciul moral cauzat prin acțiune sau omisiune.”

48. Art.2025 alin.(1) și (6) din Codul civil, reglementează că:

„(1) Repararea prejudiciului se face în natură, prin restabilirea situației anterioare (transmiterea unui bun de același gen și de aceeași calitate, repararea bunului deteriorat etc.), iar dacă aceasta nu este cu puțință ori dacă persoana vătămată nu este interesată de repararea în natură, prin plata echivalentului bănesc (despăgubire), stabilit prin acordul părților sau, în lipsa unui asemenea acord, prin hotărîre judecătorească.

(6) Autorul faptei ilicite datorează de asemenea dobîndă de întârziere la rata determinată conform art.942 începînd cu data primirii de către persoana care răspunde de prejudiciu a somației de la partea vătămată. Dobînda de întârziere se calculează din suma despăgubirii sau, în caz de reparare în natură a prejudiciului, din valoarea acelei reparații.”

49. Art.71 din Legea Nr.100 din 22 decembrie 2017 cu privire la actele normative, stabilește că:

(4) La interpretarea actului normativ se ține cont de nota de fundamentare care a însoțit proiectul actului normativ respectiv și de alte documente care permit identificarea voinței autorității publice care a adoptat, a aprobat sau a emis actul normativ.

MOTIVAREA INSTANȚEI DE RECURS

50. Studiind materialele dosarului, prin prisma argumentelor invocate și a materialelor din dosar, coroborat cu normele de drept material și procedural aplicabile la soluționarea litigiului dedus judecării, Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție consideră că recursul declarat de Serghei Evstigneev este neîntemeiat, iar recursul declarat de Elenea Cazac urmează a fi admis, cu modificarea deciziei din 01 decembrie 2022 a Curții de Apel Chișinău și a hotărârii din 05 mai 2022 a Judecătoriei Chișinău, sediul Centru, în partea cuantumului sumei dispuse spre încasare cu titlu de dobîndă de întârziere, din motivele ce succed.

51. Avînd în vedere că în sistemul legislației procesuale, instanța de judecată este obligată să soluționeze procesul limitîndu-se la obiectul acestuia în sensul formulat prin acțiune și, după caz, concretizat de către partea reclamantă,

subsecvent, instanța de recurs se află în situația de a verifica dacă la caz a fost îndeplinită condiția unei examinări efective și a oferit un răspuns specific și explicit mijloacelor hotărâtoare pentru rezultatul procesului, a examinat toate pretențiile și argumentele înaintate.

52. Curtea Europeană a reiterat că, efectul articolului 6 § 1 este, inter alia, de a impune unei instanțe obligația de a efectua o examinare adecvată a argumentelor și probelor aduse de către părți (a se vedea *Perez v. Franța* [GC], nr. 47287/99, § 80, ECHR 2004-I). O parte indispensabilă a acestei obligații a instanțelor judecătorești este datoria lor de a-și motiva hotărârile (a se vedea, printre altele, *Hirvisaari v. Finlanda*, nr. 49684/99, § 30, 27 septembrie 2001).

53. Astfel, la caz, Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție reține că pentru a verifica legalitatea deciziei contestate, fără a administra noi dovezi, va recurge la recapitularea esenței litigiului dedus judecății.

54. Deci, materialele cauzei atestă că la 15 aprilie 2021, Elena Cazac s-a adresat cu cerere de chemare în judecată împotriva lui Serghei Evstigneev prin care a solicitat repararea prejudiciului material cauzat, în rezultatul acțiunilor ilegale săvârșite de Serghei Evstigneev, prin dispunerea încasării de la persoana vinovată a sumei de 59 345,00 de lei, ce constituie prețul de piață a automobilului XXXX AXXX, n/î CXXX XX, care aparține cet. Elena Cazac. Totodată, a notat că nu este interesată de repararea în natură a bunului furat și deteriorat de Serghei Evstigneev, motiv din care a declarat că resturile (rămășițele) automobilului XXX AXX, n/î XXX XX, este disponibilă să le transmită în proprietatea lui Serghei Evstigneev, în modul corespunzător.

55. Tot, din materialele cauzei se reține că la 06 octombrie 2021, la 02 februarie 2022 și respectiv la 11 aprilie 2022, reclamanta a depus cereri de majorare a pretențiilor, solicitând în final încasarea de la Serghei Evstigneev în beneficiul Elenei Cazac a sumei de 59 345,00 lei cu titlu de prejudiciu material și compensarea cheltuielilor de judecată, a sumei de 230,00 de lei suportate în legătură cu obținerea informației de la IP „ASP”, a sumei de 2 800,00 de lei cu titlu de cheltuieli suportate pentru efectuarea raportului de expertiză, a sumei de 6 500,00 de lei cu titlu de cheltuieli de asistență juridică pentru serviciile de asistență juridică suportate în cadrul cauzei penale, a sumei de 18 598,95 de lei cu titlu de dobândă de întârziere, calculată pentru perioada 02 octombrie 2019 – 11 aprilie 2022 și compensarea cheltuielilor de judecată suportate în legătură cu examinarea prezentei cauze.

56. Judecătoria Chișinău, sediul Centru, fiind investită cu judecarea cauzei în fond, prin hotărârea din 05 mai 2022, a admis parțial cererea de chemare în judecată înaintată de Elena Cazac. A încasat de la Serghei Evstigneev în beneficiul Elenei Cazac a sumei de 59 345,00 de lei cu titlu de prejudiciu material, a sumei 6 932,62 de lei cu titlu de dobândă de întârziere pentru perioada 11 aprilie 2021 – 11 aprilie 2022, cheltuieli de asistență juridică în sumă de 10 500,00 de lei, cheltuielile pentru expertiză în sumă de 2 800,00 de lei, cheltuieli suportate pentru obținerea informației de la IP „ASP” în sumă de 230,00 de lei, în total fiind încasată suma de 79 807,62 de lei. În rest, cerința

privind încasarea sumei de 11 666,33 de lei cu titlu de dobândă de întârziere, s-a respins ca neîntemeiată (f.d. 189, 196/200, Vol.I).

57. Exprimându-și dezacordul cu hotărârea primei instanțe, la 10 mai 2022, Elena Cazac a contestat-o cu apel, solicitând admiterea acestuia, casarea parțială a hotărârii, rejudecarea cauzei și emiterea unei noi hotărâri de admitere integrală a acțiunii.

58. La fel, manifestându-și dezacordul cu hotărârea primei instanțe, la 25 mai 2022, a declarat apel și Serghei Evstigneev, solicitând admiterea acestuia, casarea hotărârii primei instanțe în partea încasării dobânzii de întârziere, rejudecarea cauzei și emiterea unei noi hotărâri, prin care acțiunea să fie respinsă integral.

59. Verificând legalitatea și temeinicia hotărârii primei instanțe, Curtea de Apel Chișinău, prin decizia din 01 decembrie 2022, a respins apelurile declarate de către Elena Cazac și de către Serghei Evstigneev și a menținut hotărârea din 05 mai 2022 a Judecătoriei Chișinău, sediul Centru. Totodată, în temeiul art.372 alin.(3) din Codul de procedură civilă, a decis încasarea de la Serghei Evstigneev în beneficiul Elenei Cazac, suma de 1685,80 de lei cu titlu de dobânda de întârziere pentru perioada 06 mai 2022 - 02 august 2022 (f.d. 108, 109/115, Vol.I).

60. Pentru a decide astfel, instanța de apel a reținut că reclamanta a indicat că, nu dorește restituirea bunului mobil în natură, în starea în care este automobilul ce a fost sustras de către pârât, or, restabilirea situației anterioare doar cu piesele care au fost ridicate de poliție este imposibilă, reparația în natură depășind valoarea automobilului, considerente din care, pretinde repararea prejudiciului material cauzat, prin încasarea de la pârâtul Serghei Evstigneev, a costului unui automobil analogic, prețul căruia este mai mic decât cel indicat la faza urmăririi penale, exprimându-și acordul de a ridica automobilul sustras, împreună cu pârâtul, de la organele de poliție și transmiterea acestuia ultimului. Prin urmare, Curtea de Apel Chișinău a considerat justă și întemeiată concluzia primei instanțe, potrivit căreia capătul de cerere privind încasarea prejudiciului material este unul întemeiat, instanța de fond corect dispunând încasarea de la Serghei Evstigneev în beneficiul Elenei Cazac a sumei de 59 345,00 de lei.

61. Cât privește cerința cu privire la încasarea dobânzii de întârziere, instanța de apel a notat că, potrivit reglementărilor înserate la art. 2025 alin.(6) din Codul civil, autorul faptei ilicite datorează de asemenea dobândă de întârziere la rata determinată conform art. 942, începând cu data primirii de către persoana care răspunde de prejudiciu a somației de la partea vătămată. Dobânda de întârziere se calculează din suma despăgubirii sau, în caz de reparare în natură a prejudiciului, din valoarea acelei reparații.

62. Instanța de apel a stabilit că reclamanta a somat pârâtul, cu privire la achitarea sumei pretinse cu titlu de prejudiciu în mărime de 59 345,00 de lei, acordându-i ultimului în acest sens 30 zile din data recepționării acesteia (vol. I, f.d.11), somația fiind recepționată de către destinatar la 10 martie 2021, fapt confirmat prin semnătura de pe avizul de recepție (vol. I, f.d.11 verso).

63. În circumstanțele date, instanța de apel a reținut că termenul de la care apelanta/reclamanta este în drept să pretindă la dobânda de întârziere, începe să curgă din data de 11 aprilie 2021, la expirarea termenului acordat prin somație de reparare a prejudiciului în mod benevol.

64. Drept consecință, instanța de apel a apreciat ca fiind corectă și întemeiată concluzia primei instanțe, potrivit căreia reclamanta este în drept să pretindă încasarea dobânzii de întârziere, ținând cont de faptul că, suma prejudiciului nu a fost achitată de către debitor.

65. Instanța de apel a respins ca nefondate argumentele apelantei Elena Cazac invocate în sensul admiterii cererii de apel, în partea ce ține de încasarea diferenței sumei de 11 666,33 de lei cu titlu de dobândă de întârziere, or, calculul acesteia începând cu data de 02 octombrie 2019 - data când a fost înaintată acțiunea civilă în cadrul procesului penal, este unul eronat și nu poate fi reținut, întrucât prin cererea respectivă, partea vătămată a pretins repararea prejudiciului în sumă de 78 080 de lei, precum și nefiind constatată somarea debitorului privind prejudiciul material pretins, după cum indică legislatorul, somația fiind trimisă la începutul lunii martie 2021 și recepționată de debitor la 10 martie 2021, prin care ultimului i s-a acordat un termen de 30 zile pentru stingerea obligației pecuniare și doar la expirarea acestui termen, prin prisma reglementărilor statuate la art.2025 alin.(6) din Codul civil, pârâțul este pus în întârziere.

66. Totodată, instanța de apel a menționat că Elena Cazac a solicitat încasarea dobânzii de întârziere în sumă de 1658,80 de lei pentru perioada de 06 mai 2022 – 02 august 2022, prin prisma dispozițiilor art. 372 din Codul civil, potrivit căruia se pot cere dobânzi, rate, venituri ajunse la termen și orice alte despăgubiri apărute după emiterea hotărârii în primă instanță, se poate solicita o compensație legală.

67. Drept urmare, instanța de apel a considerat că cererea cu privire la încasarea dobânzii de întârziere în sumă de 1 658,80 de lei pentru perioada de 06 mai 2022 – 02 august 2022 este întemeiată, urmând a fi admisă.

68. Efectuând controlul judiciar al hotărârii din 05 mai 2022 a Judecătoriei Chișinău, sediul Centru și al deciziei din 01 decembrie 2022 a Curții de Apel Chișinău, Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție constată că instanțele ierarhic inferioare au interpretat și aplicat în mod eronat legea materială, precum și au dat o apreciere greșită criteriilor și temeiurilor ce au dat naștere dreptului reclamantei la primirea dobânzii de întârziere.

69. Așadar, Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție analizând materialele dosarului în raport cu normele juridice pertinente speței, ajunge la concluzia că instanțele de judecată ierarhic inferioare, au stabilit corect raportul juridic litigios, au identificat corect normele legale ce-l guvernează și au stabilit corect natura drepturilor încălcate. Însă, la stabilirea cuantumului sumei ce urmează a fi încasată cu titlu de dobânda de întârziere, au interpretat eronat prevederile art.2025 alin.(6) din Codul civil.

70. În acest sens, Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție învederează că, în cazul înaintării unei acțiuni cu privire la repararea prejudiciului material cauzat, reclamanta, în speță, Elena Cazac, are obligația de a prezenta instanței de judecată probe care să confirme cauzarea prejudiciului material, precum și probe care ar confirma întinderea prejudiciului revendicat.

71. Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție constată că înscrisurile prezentate de recurentă confirmă faptul că Elena Cazac este proprietara automobilului de marcă XXXXXX AXXX, n/î XXX XXX (anul fabricației 2000).

72. Potrivit raportul de expertiză extrajudiciară nr. 410 din 28 februarie 2020, costul mediu estimativ al unui automobil analogic, la data de 14 septembrie 2019 constituia suma de 59 345,00 lei (f.d.8/verso-9, Vol.I).

73. Prin sentința din 31 iulie 2020 a Judecătorei Chișinău, sediul Buiucani, Serghei Evstigneev a fost recunoscut vinovat în baza art.186 alin.(2), lit.d) din Codul penal, fiindu-i stabilită pedeapsa sub formă de amendă în mărime de 800 unități convenționale, echivalent a 40 000,00 de lei, pentru faptul că, în perioada 14 septembrie 2019-14 noiembrie 2019, urmărind scopul sustragerii bunurilor altei persoane, dându-și seama de caracterul prejudiciabil al acțiunilor sale, prevăzând urmările și dorind în mod conștient survenirea lor, acționând cu intenție directă, îndreptată spre atingerea scopului stabilit, a sustras automobilul dat de la parcare din intersecția străzilor Hristo Botev cu Independenței, mun. Chișinău, cauzându-i astfel părții vătămate Elena Cazac un prejudiciu material în proporții considerabile. Totodată, acțiunea civilă înaintată de Elena Cazac a fost admisă în principiu, urmând ca în privința acesteia să se expună instanța judecătorească în ordinea procedurii civile (f.d.12/19, Vol.I).

74. Prin decizia din 03 noiembrie 2020 a Curții de Apel Chișinău, s-a admis apelul avocatului Alexandru Savva depus în interesele Elenei Cazac, s-a casat parțial sentința din 31 iulie 2020 a Judecătorei Chișinău, sediul Buiucani, și s-a decis încasarea de la Serghei Evstigneev în beneficiul părții vătămate Elena Cazac prejudiciul moral în mărime de 10 000,00 de lei, în rest, sentința fiind menținută (f.d.20/38, Vol.I).

75. În continuare, Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție subliniază că reclamanta s-a adresat cu prezenta acțiune în instanța de judecată la data de 15 aprilie 2021, prin care a solicitat inițial repararea prejudiciului material, ulterior, prin cererile de concretizare a cerințelor, a solicitat încasarea de la Serghei Evstigneev în beneficiul Elenie Cazac a sumei de 59345,00 de lei cu titlu de prejudiciu material și compensarea cheltuielilor de judecată în sumă de 230,00 de lei suportate în legătură cu obținerea informației de la IP „ASP”, în sumă de 2800,00 de lei cu titlu de cheltuieli suportate pentru efectuarea raportului de expertiză, în sumă de 6500,00 de lei cu titlu de cheltuieli de asistență juridică pentru serviciile de asistență juridică suportate în cadrul cauzei penale, suma de 18598,95 de lei cu titlu de dobândă de întârziere, calculată pentru perioada 02 octombrie 2019 – 11 aprilie 2022 și compensarea cheltuielilor de judecată suportate în legătură cu examinarea prezentei cauze.

76. Prin urmare, reieșind din circumstanțele și probele reținute, instanța de recurs consideră justă soluția primei instanțe menținută prin decizia instanței de apel cu privire la prejudiciului material în sumă de 59 345,00 de lei, întrucât în speță sunt întrunite toate condițiile generale necesare pentru antrenarea răspunderii delictuale: prejudiciul, fapta ilicită, raportul causal dintre faptă și prejudiciu și vinovăția.

77. La fel, Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție consideră întemeiată soluția primei instanțe menținută prin decizia instanței de apel cu privire la încasarea sumei de 10 500,00 de lei cu titlu de cheltuielilor de asistență juridică, a sumei de 2 800,00 de lei cu titlu de cheltuielile pentru expertiză și suma de 230,00 de lei, cu titlu de cheltuieli suportate pentru obținerea informației de la IP „ASP”. Or, instanțele de judecată ierarhic inferioare aplicând prevederile art.82, art. 90 lit. g), i) și l) art.94 alin.(1) și art.96 alin.(1) din Codul de procedură civilă, în coraport din înscrisurile probatorii anexate la materialele cauzei, just au conchis că reclamanta-apelanta Elena Cazac pentru a prezenta dovada că este proprietara automobilului sustras, a prezentat certificatul corespunzător eliberat de IP „ASP”, achitând în acest sens suma de 230,00 de lei, fapt confirmat prin ordinul de încasare a numerarului nr. 0862199:1410062 din 26 februarie 2020 (f.d.48; 55, Vol.I), pentru evaluarea automobilului și efectuarea expertizei în acest sens, a suportat cheltuieli în sumă de 2 800,00 de lei, fapt confirmat prin factura fiscală seria IB0430398 din 02 martie 2020 și prin ordinul de plată nr. 93 din 24 februarie 2020 (f.d.10; 49, Vol.I), pentru apărarea intereselor sale, în calitate de parte vătămată în cadrul cauzei penale, a suportat cheltuieli de asistență juridică în sumă de 6 500,00 de lei, fapt confirmat prin bonul de plată seria DAA nr. XXXXX2 din 25 iunie 2021 și actul intermediar (f.d.113, 112, Vol.I), iar pentru serviciile de asistență juridică acordate în legătură cu reprezentarea în prezenta cauză, a prezentat probe care confirmă suportarea unor cheltuieli de asistență juridică în sumă de 4 000,00 de lei, fapt confirmat prin actul intermediar și bonul de plată seria DAA nr.XXXXX din 07 iulie 2021 (f.d.81,82, Vol.I), și respectiv urmau a fi încasate de la Serghei Evstigneev în beneficiul Elenei Cazac.

78. Cu privire la soluția primei instanțe privind încasarea sumei de 6932,62 de lei cu titlu de dobândă de întârziere pentru perioada 11 aprilie 2021 - 11 aprilie 2022, menținută de instanța de apel, precum și dispunerea încasării de către ultima a dobânzii de întârziere în sumă de 1658,80 de lei pentru perioada de 06 mai 2022 - 02 august 2022, prin prisma prevederilor art.372 din Codul de procedură civilă, Completul de judecată al Curții Supreme a considerat necesar invitarea părților în ședință de judecată publică pentru a expune suplimentar de ce consideră că dobânda de întârziere urmează a fi încasată în lipsa unei somații, care ar fi perioada concretă pentru care poate fi dispusă încasarea acesteia, deoarece prin cererea de recurs se contestă în această parte decizia instanței de apel, însă lipsește o motivare clară cu privire la interpretarea prevederilor art.2025 alin.(6) din Codul civil.

79. În acest context, se accentuează că în cadrul ședinței instanței de recurs, l-a întrebările de concretizare a Completului de judecată, reprezentantul

recurentei/intimate Elena Cazac, avocatul Alexandru Savva a susținut recursul în sensul formulat, concretizând că motivele recursului se bazează pe o interpretare eronată de către instanța de apel a legii materiale în special a prevederilor art. 2025 alin. (6) din Codul civil. Or, alin. (6) al normei nominalizate stabilește că delicventul sau persoana vinovată este obligată să plătească și dobândă de întârziere în cazul în care prejudiciul urmează a fi reparat în echivalent bănesc. Așadar, având în vedere că acțiunea civilă inițială a fost realizată în instanța penală și s-a solicitat repararea prejudiciului prin acțiunea civilă în cadrul dosarului penal, fiind admisă în principiu, a considerat că această chestiune de drept urmează a fi soluționată și interpretată exact în modul în care a fost interpretată și soluționată chestiunile de drept privind aplicarea legislației civile în cauzele CEDO și anume în cauzele *Moreira de Azevedo c. Portugaliei și Calvelli și Ciglio c. Italiei* unde prin hotărârile nominalizate este cert stabilit momentul din când se consideră formulată o pretenție de ordine civilă în cadrul procesului penal și recunoscută ca parte civilă în procesul penal.

80. Suplimentar a ținut să menționeze că atât în instanța de fond cât și instanța de apel a invocat faptul că, inițial, la 01 octombrie 2019 Elena Cazac a înaintat o acțiune civilă în cadrul dosarului penal către persoana vinovată de cauzarea prejudiciului material prin infracțiune, iar, la 02 martie 2020 a depus o cerere formalizată prin care s-a solicitat încasarea prejudiciului material și moral, însă, consideră că dobânda de întârziere urmează a fi calculată începând cu data de 01 octombrie 2019, dată când Elena Cazac a fost recunoscută ca parte civilă în cadrul dosarului penal, până la data pronunțării deciziei instanței de apel, deoarece în cadrul examinării cauzei în ordine de apel a solicitat încasarea suplimentară a dobânzii de întârziere din momentul pronunțării hotărârii de către instanța de fond până la data emiterii deciziei de către instanța de apel.

81. În continuare, la întrebările de concretizare a Completului de judecată, reprezentatul recurentului/intimat Serghei Evstigneev, avocatul Nicolai Vișnevski a susținut recursul în sensul formulat, concretizând că prima instanță prin hotărârea din 05 mai 2022 nu corect a încasat de la Serghei Evstigneev în beneficiul Elenei Cazac suma de 59 345,00 de lei cu titlu de prejudiciu material, deoarece potrivit sentinței din 31 iulie 2020 a Judecătoria Chișinău, sediul Buiucani, corpuri delictive și mijloace materiale de probă automobilul de model Mercedes-Benz A168 și altele, au fost restituite părții vătămate Elena Cazac, la fel, nu corect a dispus încasarea sumei de 10 500,00 de lei cu titlu de cheltuieli de asistență juridică, deoarece avocatul nu s-a prezentat la toate ședințele de judecată, de exemplu la data de 24 ianuarie 2022, precum și în ședințele de judecată la instanța de apel, motiv din care în temeiul art. 432 din Codul de procedură civilă, susțin recursul declarat, iar, cu referire la cerința privind încasarea dobânzii de întârziere este de acord în principiu să fie admisă, însă să fie calculată din valoarea reală a prejudiciului material.

82. Suplimentar la întrebările de concretizare ale președintelui completului, a notat că dobânda de întârziere urmează a fi calculată din suma prejudiciului material în vigoare, să fie calculată din momentul înaintării acțiunii civile la

data de 01 octombrie 2019, precum și micșorarea sumei cu titlu de cheltuieli de judecată compuse din asistența juridică.

83. Apreciind cele reținute, Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție va admite recursul declarat de avocatul Alexandru Savva, în interesele Elenei Cazac, modificând decizia instanței de apel și hotărârea instanței de fond, întrucât în speță sunt întrunite toate condițiile generale necesare pentru încasarea dobânzii de întârziere.

84. În acest sens, Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție a considerat necesar de a menționa faptul că din conținutul sentinței din 31 iulie 2020 a Judecătorei Chișinău, sediul Buiucani, rezultă că la 01 octombrie 2019, în conformitate cu art. 219-221 din Codul de procedură penală, Elena Cazac a înaintat o acțiune civilă către persoana vinovată, care a fost admisă în principiu, urmând ca în privința acesteia să se expună instanța judecătorească în ordinea procedurii civile (f.d.12/19, vol.I), menținută parțial prin decizia din 03 noiembrie 2020 a Curții de Apel Chișinău (f.d.20/38, vol.I).

85. Drept urmare, la 15 aprilie 2021, Elena Cazac s-a adresat cu o cerere de chemare în judecată împotriva lui Serghei Evstigneev privind repararea prejudiciului material, precum și încasarea dobânzii de întârziere, instanța de fond examinând cerința cu privire la încasarea dobânzii de întârziere, a conchis că calcularea dobânzii de întârziere de la data de 02 octombrie 2019 - dată când a înaintat cerere privind înaintarea acțiunii civile în procesul penal, nu poate fi reținută, întrucât în acea cerere era indicată suma de 78080,00 lei, nu era o somație și nu era adresată lui Serghei Evstigneev, după cum prevede norma legală. Iar, somația reclamantei prin care s-a acordat un termen de 30 zile pentru achitarea datoriei solicitate în prezenta acțiune a fost recepționată de pârât la 10 martie 2021, motiv din care de la expirarea acestui termen, potrivit alin. (6) al art. 2025 din Codul Civil, pârâtul este pus în întârziere.

86. Ulterior, instanța de apel, fiind investită cu judecarea apelurilor declarate de către Elena Cazac și de către Serghei Evstigneev, a reținut că prima instanță just a conchis asupra temeiniciei parțiale a pretenției respective, fiind încasată de la Serghei Evstigneev în beneficiul Elenei Cazac, dobânda de întârziere pentru perioada 11 aprilie 2021 - 11 aprilie 2022 în sumă de 6 932,62 de lei, în rest, în partea ce ține de încasarea diferenței în cuantum de 11 666,33 de lei cu titlu de dobândă de întârziere pentru perioada 02 octombrie 2019 - 10 aprilie 2022, a fost respinsă ca neîntemeiată. Totodată, reieșind din prevederile art. 372 alin.(3) din Codul de procedură civilă, instanța de apel a concluzionat că cererea cu privire la încasarea dobânzii de întârziere în sumă de 1 658, 80 de lei pentru perioada de 06 mai 2022-02 august 2022 este întemeiată, motiv din care urmează a fi admisă.

87. În circumstanțe descrise, Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție relevă că deși instanțele de judecată ierarhic inferioare întemeiat au constatat dreptul Elenei Cazac de a solicita dobânda de întârziere, la caz suma dată a fost calculată și încasată în mod eronat, prin stabilirea eronată a termenului pentru care aceasta urmează a fi încasată.

88. Astfel, în temeiul dispozițiilor art. 2025 alin. (6) din Codul civil, autorul faptei ilicite datorează de asemenea dobândă de întârziere la rata determinată conform art. 942 începând cu data primirii de către persoana care răspunde de prejudiciu a somației de la partea vătămată. Dobânda de întârziere se calculează din suma despăgubirii sau, în caz de reparare în natură a prejudiciului, din valoarea acelei reparații.

89. Subsecvent, Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție notează că analizând art.71 din Legea Nr.100 din 22 decembrie 2017 cu privire la actele normative, în coraport cu conținutul Notei informative la proiectul Legii privind modificarea și completarea unor acte legislative, reține că alin.(6) precizează că: „Autorul faptei ilicite datorează de asemenea dobândă de întârziere la rata determinată, începând cu data primirii de către persoana care răspunde de prejudiciu a somației de la partea vătămată. Dobânda de întârziere se calculează din suma despăgubirii sau, în caz de reparare în natură a prejudiciului, din valoarea acelei reparații. Dacă partea vătămată nu a înaintat o somație, ci a introdus o acțiune în judecată, dobânda de întârziere legală ar trebui să curgă din ziua introducerii acțiunii.”

90. Așadar, potrivit art. 942 alin. (1) și (2) din Codul civil, în cazul în care o sumă de bani nu este plătită la scadență, creditorul are dreptul la dobândă de întârziere pentru suma respectivă din data imediat următoare scadenței plății până la data în care s-a efectuat plata, la rata prevăzută la alin. (2) ori la o altă rată prevăzută de dispozițiile legale speciale. Rata dobânzii de întârziere este egală cu rata prevăzută la art. 874 plus 5 puncte procentuale pe an, în cazul în care debitorul este un consumator, sau 9 puncte procentuale pe an, în celelalte cazuri.

91. Prin urmare, Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție, aplicând norma de mai sus enunțată ajunge la concluzia că pretenția în privința dobânzii de întârziere, este una întemeiată și justificată, Or, reieșind din argumentele expuse mai sus, precum și din circumstanțele de fapt coroborate cu normele legale aplicabile speței, instanța de recurs conchide că Serghei Evstigneev, nu și-a executat obligația de achitare a prejudiciului cauzat, astfel, Elena Cazac are dreptul la primirea dobânzii de întârziere.

92. Totodată, în situația în care recurenta/intimata Elena Cazac la 01 octombrie 2019, a înaintat o acțiune civilă în cadrul cauzei penale către persoana vinovată, Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție notează că instanțele judecată urmau să dispună încasarea dobânzii de întârziere începând cu data de 02 octombrie 2019 reieșind din dispozițiile art.2025 alin. (6) din Codul civil, or, la caz, rezultă că prejudiciul cauzat Elenei Cazac este consecința directă a faptei ilicite comise de către Serghei Evstigneev.

93. Așadar, Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție relevă că regula generală pentru dobânzi de întârziere este că aceasta se calculează de la scadență. Dar, în sensul prevederilor art.2025 alin.(6) din Codul civil, când este vorba de prejudicii, aceasta urmează a fi încasată de la data primiri cererii de restituire, somație, iar, în lipsa acestea, prin depunerea acțiunii în modul stabilit,

indiferent că aceasta se introduce în cadrul dosarului penal sau a unui dosar civil separat.

94. În cazul din speță, acțiunea civilă a fost formulată la 01 octombrie 2019 (f.d.99, vol.I), în cadrul cauzei penale, la etapa urmăririi penale și în aceeași zi a fost recunoscută în calitate de parte civilă, acțiune civilă care a fost susținută și în instanța de judecată, care a fost admisă în principiu, dispunând că asupra cuantumului exact să se expună instanța civilă.

95. În continuare, Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție notează că este adevărat că în urma devenirii irevocabile a sentinței penale, reclamanta Elena Cazac a somat pârâtul la restituirea prejudiciului. Însă aceasta nu înlătură punerea în întârziere a făptuitorului, prin acțiunea formulată în modul stabilit, în cadrul procesului penal.

96. Prin urmare, în speță, dat fiind că acțiunea a fost formulată anterior, anume de la acea dată se consideră pus în întârziere vinovatul de fapta delictuală și de la acea dată urmează a fi calculată dobânda de întârziere. Astfel, concluzia instanței de fond că aceasta urmează a fi calculată de la somație, din 10 aprilie 2021 este una eronată bazată pe aplicarea și interpretarea eronată a prevederilor legale aplicabile

97. Subsecvent, Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție relevă că în speță, pârâtul vinovat de cauzarea prejudiciului a fost somat în realitate cu privire la recuperarea prejudiciului material, prin cererea de recunoaștere în calitate de parte civilă în cauza penală, fapt ce confirmă că persoana a declanșat răspunderea civilă delictuală în cadrul procesului penal.

98. În circumstanțele relevate și în contextul normei de drept enunțate supra, Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție consideră necesar de a admite pretenția cu privire la încasarea dobânzii de întârziere în mărime de 28 506,77 de lei, calculată pentru perioada 02 octombrie 2019 -01 decembrie 2022, în felul următor:

- suma de 2340,90 de lei pentru perioada 02 octombrie 2019 - 31 decembrie 2019 [59345 lei * 16 % (7 % Rata BNM potrivit art.874 alin.(2) lit.b) din Codul civil + 9% potrivit art.942 alin.(2) din Codul civil) ÷ 365 zile = 26,01 lei/zi*90 zile];

- suma de 4 266,17 de lei pentru perioada 01 ianuarie 2020 - 30 iunie 2020 [59345 lei * 14,50 % (5,50 % Rata BNM potrivit art.874 alin.(2) lit.b) din Codul civil + 9 % potrivit art.942 alin.(2) din Codul civil) ÷ 365 zile = 23,57 lei/zi *181 zile];

- suma de 3603,71 de lei pentru perioada 01 iulie 2020 - 31 decembrie 2020 [59345 lei * 12,25 % (3,25 % Rata BNM potrivit art.874 alin.(2) lit.b) din Codul civil + 9 % potrivit art.942 alin.(2) din Codul civil) ÷ 365 zile = 19,91 lei/zi*183 zile];

- suma de 3428,14 de lei pentru perioada 01 ianuarie 2021 – 30 iunie 2021 [59345 lei * 11,65 % (2,65 % Rata BNM potrivit art.874 alin.(2) lit.b) din Codul

civil + 9 % potrivit art.942 alin.(2) din Codul civil) ÷ 365 zile = 18,94 lei/zi)*181 zile];

- suma de 3466,02 de lei pentru perioada 01 iulie 2021 – 31 decembrie 2021 [59345 lei * 11,65 % (2,65 % Rata BNM potrivit art.874 alin.(2) lit.b) din Codul civil + 9 % potrivit art.942 alin.(2) din Codul civil) ÷ 365 zile = 18,94 lei/zi)*183 zile];

- suma de 4561,20 de lei pentru perioada 01 ianuarie 2022 – 30 iunie 2022 [59345 lei * 15,50 % (6,50 % Rata BNM potrivit art.874 alin.(2) lit.b) din Codul civil + 9 % potrivit art.942 alin.(2) din Codul civil) ÷ 365 zile = 25,20 lei/zi)*181 zile];

- suma de 4561,20 de lei pentru perioada 01 iulie 2022 – 01 decembrie 2022 [59345 lei * 17,50 % (18,50 % Rata BNM potrivit art.874 alin.(2) lit.b) din Codul civil + 9 % potrivit art.942 alin.(2) din Codul civil) ÷ 365 zile = 44,71 lei/zi)*153 zile];

99. În continuare, cu referire la criticile formulate în cererea de recurs depusă de Serghei Evstigneev, și menținute în cadrul ședinței de judecată de către avocatul acestuia Nicolae Vișnevski, Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție consideră că acestea sunt neîntemeiate și nu pot fi reținute. Or, argumentele invocate în susținerea recursului au fost examinate și analizate în mod detaliat în cuprinsul prezentei decizii, iar concluziile la care s-a ajuns contravin tezei Serghei Evstigneev, precum că reclamanta Elena Cazac nu urmează a beneficia de repararea prejudiciului material deoarece potrivit sentinței din 31 iulie 2020 a Judecătoriei Chișinău sediul Buiucani, corpuri delictive și mijloace materiale de probă automobilul de model XXXXX-XXX AXXX și altele, au fost restituite părții vătămate Elena Cazac, or, este cert că automobilul rămas în urma sustragerii este imposibil de utilizat, iar în forma propusă de acesta victima nu va beneficia de principiul restituirii integrale a prejudiciului material.

100. Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție statuează că dreptul la un proces echitabil, garantat de art. 6 din Convenția Europeană pentru Apărarea Drepturilor Omului și a Libertăților Fundamentale, prezumă dreptul la o hotărâre motivată. Motivarea este o parte a hotărârii în care instanța judecătorească în mod obligatoriu își expune concluziile formulate în privința cauzei deferite spre soluționare.

101. Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție reamintește că Articolul 6 § 1 din Convenție implică, din partea „instanței”, obligația de a efectua o examinare efectivă a motivelor, a argumentelor și a probelor prezentate de către părți (Perez v. Franța [MC], nr. 47287/99 din 12 februarie 2004, § 80; Loupas v. Grecia, nr. 21268/16 din 20 iunie 2019, § 37; Capacchione v. Republica Moldova din 30 noiembrie 2021, § 19).

102. De asemenea, potrivit jurisprudenței constante a Curții Europene pentru Drepturile Omului, acest articol obligă instanțele să își motiveze deciziile sale. Întinderea obligației de motivare poate varia în funcție de natura deciziei și

trebuie analizată în lumina circumstanțelor fiecărei cauze. Fără a necesita un răspuns detaliat la fiecare argument invocat de către un reclamant, această obligație presupune, totuși, că o parte la procedura judiciară poate aștepta un răspuns specific și explicit la acele argumente care sunt decisive pentru rezultatul procedurii în cauză (Paixão Moreira Sá Fernandes v. Portugalia, nr. 78108/14 26din 25 februarie 2020, § 71 și cauzele citate în aceasta; Caraman v. Republica Moldova din 16 februarie 2021, § 23).

103. Ținând cont de considerentele elucidate supra, Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție ajunge la concluzia de a respinge recursul declarat de Serghei Evstigneev, de admite recursul declarat de avocatul Alexandru Savva, în interesele Elenei Cazac și de a modifica decizia instanței de apel și hotărârea primei instanțe, în partea ce ține de cuantumul sumelor încasate cu titlu de dobândă de întârziere, iar în rest – de a menține decizia instanței de apel și hotărârea primei instanțe.

104. Ținând cont de cele expuse și în temeiul art. 442, art.444, art. 445 alin. (1) lit. e), (3) din Codul de procedură civilă,

COMPLETUL, CU UNANIMITATE DE VOTURI

Respinge recursul declarat de Serghei Evstigneev.

Admite recursul declarat de avocatul Alexandru Savva, în interesele Elenei Cazac.

Modifică decizia din 01 decembrie 2022 a Curții de Apel Chișinău și hotărârea din 05 mai 2022 a Judecătoriei Chișinău, sediul Centru, adoptate în cauza civilă, intentată la cererea de chemare în judecată depusă de către Elena Cazac împotriva lui Serghei Evstigneev cu privire la repararea prejudiciului material, încasarea dobânzii de întârziere și compensarea cheltuielilor de judecată, după cum urmează:

Se încasează de la Serghei Evstigneev în beneficiul Elenei Cazac suma de 28 506,77 de lei (douăzeci și opt mii cinci sute șase,77) de lei cu titlu de dobândă de întârziere pentru perioada de 01 octombrie 2019 - 01 decembrie 2022.

În rest, se menține decizia din 01 decembrie 2022 a Curții de Apel Chișinău și hotărârea din 05 mai 2022 a Judecătoriei Chișinău, sediul Centru.

Decizia este irevocabilă.

Președinte

Stela Procopciuc

Judecători

Ion Munteanu

Gheorghe Stratulat